

Фаховий коледж
Приватного вищого навчального закладу
«Медико-Природничий Університет»
м. Миколаїв
СИЛАБУС

Навчальна дисципліна	Історія медицини та фармації
Освітньо-професійна програма	Фармація
Освітньо-професійний ступінь	Фаховий молодший бакалавр
Спеціальність	І8 Фармація
Галузь знань	I «Охорона здоров'я та соціальне забезпечення»
Статус дисципліни	Вибіркова
Форма навчання	Очна
Рік навчання/семестр	II рік, семестр 3
Кількість кредитів ЄКТС/ Обсяг	Кредитів - 3 усього годин - 90 лекції - 20 семінарські - 14 самостійна робота - 56
Викладач ІІІ	Зоря Борис Петрович
Е-mail, контактний телефон викладача	direktoratkoledz@gmail.com ; 0975601883
Посилання на сайт	http://vnz-mpu.com.ua/
Консультації	За графіком впродовж навчального року
Анотація до курсу	<p>Робочу навчальну програму укладено згідно з вимогами кредитно-модульної системи організації навчання для підготовки фахівців спеціальності І8 «Фармація» освітньо-професійного ступеня «Фаховий молодший бакалавр» відповідно до стандарту фахової передвищої освіти, встановлених за освітньо-професійною програмою «Фармація».</p> <p>Програма дисципліни «Історія медицини та фармації» закладає основи знання студентами історії медицини та лікознавства на різних етапах розвитку суспільства, основних етапів становлення та розвитку фармацевтичної науки і практики в Україні, сучасних напрямків розвитку фармацевтичної галузі та професійної діяльності в Україні й за кордоном.</p> <p>Предметом вивчення навчальної дисципліни є історичні аспекти становлення та розвитку медицини і фармації, тенденції розвитку фармацевтичної галузі в країнах світу та в Україні.</p>
Мета та завдання курсу	<p>Метою викладання навчальної дисципліни «Історія медицини та фармації» є формування у здобувачів освіти знання історичного шляху розвитку фармації і аптечної справи, детальне і ґрунтовне ознайомлення студентів з</p>

історією фармацевтичної науки та практики.
Основними **завданнями** вивчення дисципліни «Історія медицини та фармації» є: формування у здобувачів освіти історичного мислення, наукового уявлення про взаємозв'язок природознавчих та спеціальних дисциплін, знання історичних витоків фармації; підвищення загальнокультурного рівня сучасного молодого спеціаліста, виховання гордості та відчуття необхідності фармацевтичної спеціальності.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач освіти повинен *знати*:

1. Сучасні тенденції розвитку галузі та аналізувати їх;
2. Структуру та особливості професійної діяльності;
3. Взаємозв'язок розвитку медицини та фармації з загальноісторичним розвитком суспільства;
4. Особливості напрямів, принципів, підходів становлення медицини та фармації на різних етапах історичного розвитку;
5. Основоположні поняття характерні для медицини та фармації окремих історичних центрів цивілізації (стародавній Китай, Індія, Єгипет, Греція);
6. Базові елементи та історичне значення вчень видатних представників медицини та фармації на різних історичних етапів.;
7. Особливості процесу розвитку медицини та фармації у Стародавній Русі і в Україні;
8. Взаємозв'язок розвитку фармації в Україні з загальними досягненнями науки і економічними та соціальними змінами в суспільстві.

Програмні результати навчання

У результаті вивчення навчальної дисципліни «Історія медицини та фармації» у здобувача освіти будуть сформовані наступні компетентності:

• загальні компетентності:

ЗК1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК3. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.

ЗК4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК6. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК7. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.

ЗК8. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

Спеціальні компетентності:

СК4. Здатність проводити інформаційно-просвітницьку роботу серед населення з метою профілактики поширення захворювань, популяризації здорового способу життя та покращення його якості.

СК14. Здатність до міжособистісної взаємодії, роботи в команді.

• **основні завдання навчальної дисципліни на досягнення результатів навчання:**

РН1. Знати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності вільного демократичного суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

РН3. Встановлювати ділові комунікації між усіма учасниками професійної діяльності.

РН4. Використовувати інформаційно-комунікативні технології та інформаційно-пошукові системи у професійній діяльності.

РН6. Здійснювати професійну діяльність з урахуванням її значущості для здоров'я людини та напрямків розвитку фармації.

РН8. Дотримуватись принципів фармацевтичної етики та деонтології у професійній діяльності.

РН9. Пропагувати здоровий спосіб життя з метою збереження та відновлення фізіологічних і психологічних функцій, оптимальної працездатності та соціальної активності, поширювати інформацію щодо профілактики захворювань, небезпеки безвідповідального самолікування.

Зміст курсу

№ з/п	ТЕМИ ЛЕКЦІЙНИХ ЗАНЯТЬ	Кількість годин
1	Тема 1. Історія медицини і лікознавства стародавнього світу	2
2	Тема 2. Фармація в епоху середньовіччя	2
3	Тема 3. Історичні етапи становлення та розвитку медицини та фармації в стародавні часи.	2
4	Тема 4. Розвиток медицини і фармації в Україні від Стародавньої Русі до XVIII століття.	2
5	Тема 5. Реформи і подальший розвиток медицини і фармації в XVIII і XIX століттях.	2
6	Тема 6. Розвиток медицини і фармації України в першій половині XX століття.	2
7	Тема 7. Медицина та фармація Нового часу. Новочасна доба. Періодизація та хронологія	2
8	Тема 8. Охорона здоров'я і фармація в зарубіжних країнах.	2
9	Тема 9. Видатні вчені та їх внесок у розвиток медицини та фармації.	2
10	Тема 10. Історія медицини та фармації як наука й предмет викладання.	2
	Усього:	20
№ з/п	ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ	Кількість годин
1	Тема 3. Історичні етапи становлення та розвитку медицини та фармації в стародавні часи.	2
2	Тема 5. Реформи і подальший розвиток медицини і фармації в XVIII і XIX століттях.	2
3	Тема 6. Розвиток медицини і фармації України в першій половині XX століття.	2
4	Тема 7. Медицина та фармація Нового часу. Новочасна доба. Періодизація та хронологія	2
5	Тема 8. Охорона здоров'я і фармація в зарубіжних країнах.	2
6	Тема 9. Видатні вчені та їх внесок у розвиток медицини та фармації.	2
7	Тема 10. Історія медицини та фармації як наука й предмет викладання.	2
	Усього:	14
№ з/п	ТЕМИ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ	Кількість годин
1	Історія медицини і лікознавства стародавнього світу. Реферат: Медицина і лікознавство Стародавньої Індії. Медицина Китаю. Медицина античної Греції, медичні школи.	5

2	Фармація в епоху середньовіччя. Реферат: Розвиток алхімії в країнах Сходу. Медицина і фармація в Арабських Халіфатах.	5
3	Розвиток медицини і фармації в Україні від Стародавньої Русі до XVIII століття. Реферат: Аптечна справа на Правобережній і Лівобережній Україні, Півдні України, Слобожанщині.	5
4	Реформи I і подальший розвиток медицини і фармації в XVIII і XIX століттях. Реферат: Відкриття вільних аптек, перспективи розвитку аптечної мережі. Розвиток охорони здоров'я України в другій половині XVIII століття.	6
5	Розвиток медицини і фармації України в першій половині XX століття. Реферат: Загострення соціальних суперечностей, боротьба аптечних працівників за свої права. Фармацевтичне виробництво перед першою світовою війною і під час війни. Становлення української хіміко-фармацевтичної промисловості.	5
6	Розвиток медицини і фармації України в другій половині XX століття. Реферат: Фармація після проголошення незалежності України. Розвиток фармації в XXI столітті.	6
7	Медицина та фармація Нового часу. Новочасна доба. Періодизація та хронологія. Реферат: Наукова революція XVII ст., її вплив на розвиток науки, медицини, фармації та методу пізнання. Медицина, фармація і політика: нове співвідношення	6
8	Охорона здоров'я і фармація в зарубіжних країнах. Реферат: Сучасний стан світового фармацевтичного ринку. Охорона здоров'я і фармація в США. Охорона здоров'я і фармація в Німеччині. Тенденції розвитку світового фармацевтичного ринку	6
9	Видатні вчені та їх внесок у розвиток медицини та фармації. Реферат: Історичне значення вчення Гіппократа. Життя та погляди Парацельса. Значення алхімії для розвитку фармації.	6
10	Історія медицини та фармації як наука й предмет викладання. Реферат: Наукове і соціальне значення історії лікознавства.	6
Усього:		56
Пререквізити	Історія України та української культури	
Постреквізити	Післядипломне навчання та також закладає фундамент для подальшого засвоєння здобувачами знань та вмінь з циклу дисциплін професійної та практичної підготовки за освітнім ступенем бакалавр	
Методи навчання	Практичні (семінарські заняття), репродуктивний, частково-пошуковий, пояснювально-ілюстративний, дослідницький, проблемне викладання, системний, порівняльно-історичний.	
Засоби діагностики	<ul style="list-style-type: none"> - Опрацювання лекційного матеріалу. - Самостійне опрацювання окремих питань навчальної дисципліни. - Підготовка та виконання індивідуальних завдань у вигляді есе, рефератів тощо. - Підготовка до підсумкового контролю. 	
Засоби контролю	поточний контроль, підсумковий контроль (залік)	
Тематика та питання до самостійної підготовки та індивідуальних завдань		
Тема 1. Історія медицини і лікознавства стародавнього світу. Реферат: Медицина і лікознавство Стародавньої Індії. Медицина Китаю. Медицина античної Греції, медичні школи.		
Тема 2. Фармація в епоху середньовіччя. Реферат: Розвиток алхімії в країнах Сходу. Медицина і фармація в Арабських Халіфатах.		
Тема 3. Розвиток медицини і фармації в Україні від Стародавньої Русі до XVIII століття. Реферат: Аптечна справа на Правобережній і Лівобережній Україні, Півдні України, Слобожанщині.		

Тема 4. Реформи і подальший розвиток медицини і фармації в XVIII і XIX століттях. Реферат: Відкриття вільних аптек, перспективи розвитку аптечної мережі. Розвиток охорони здоров'я України в другій половині XVIII століття.

Тема 5. Розвиток медицини і фармації України в першій половині XX століття. Реферат: Загострення соціальних суперечностей, боротьба аптечних працівників за свої права. Фармацевтичне виробництво перед першою світовою війною і під час війни. Становлення української хіміко-фармацевтичної промисловості.

Тема 6. Розвиток медицини і фармації України в другій половині XX століття. Реферат: Фармація після проголошення незалежності України. Розвиток фармації в XXI столітті.

Тема 7. Медицина та фармація Нового часу. Новочасна доба. Періодизація та хронологія. Реферат: Наукова революція XVII ст., її вплив на розвиток науки, медицини, фармації та методу пізнання. Медицина, фармація і політика: нове співвідношення

Тема 8. Охорона здоров'я і фармація в зарубіжних країнах. Реферат: Сучасний стан світового фармацевтичного ринку. Охорона здоров'я і фармація в США. Охорона здоров'я і фармація в Німеччині. Тенденції розвитку світового фармацевтичного ринку

Тема 9. Видатні вчені та їх внесок у розвиток медицини та фармації. Реферат: Історичне значення вчення Гіппократа. Життя та погляди Парацельса. Значення алхімії для розвитку фармації.

Тема 10. Історія медицини та фармації як наука й предмет викладання. Реферат: Наукове і соціальне значення історії лікознавства.

Політика курсу

Навчальна дисципліна «**Історія медицини та фармації**» є обов'язковою дисципліною для здобувачів фахової передвищої освіти освітньо-професійної програми «Фармація» спеціальності І8 Фармація. Політика курсу базується на виконанні у повному обсязі навчальної програми курсу, відпрацюванні пропущених занять, виконанні самостійних завдань, академічній доброчесності. Присутність на всіх заняттях є обов'язковим з метою поточного та підсумкового оцінювання знань (окрім випадків за поважною причиною).

Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролів результатів без використання зовнішніх джерел інформації; самостійне виконання індивідуальних завдань та посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей.

Дотримання правил внутрішнього розпорядку коледжу, бути толерантними, доброзичливими та виваженими у спілкуванні зі здобувачами та викладачами.

Політика оцінювання курсу

Поточна успішність із гуманітарних, фундаментальних та професійно-орієнтованих дисциплін, що викладаються студентам Фахового коледжу ПВНЗ «Медико-Природничий Університет», які навчаються за традиційною системою освіти, оцінюються за національною шкалою - «**5 (відмінно)**», «**4 (добре)**», «**3 (задовільно)**» і «**2 (незадовільно)**»).

Методи усного контролю: індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда.

Методи письмового контролю: письмовий тестовий контроль, підсумковий модульний тестовий контроль, виконання практичних завдань.

Методи самоконтролю: уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз, виступ з доповіддю, виконання презентації за темою, самостійного опрацювання, виконання індивідуального дослідного завдання, відпрацювання та демонстрація практичних навичок.

Кожний модуль включає бали за поточну роботу на семінарському занятті (опитування за темою, виконання самостійної роботи).

Підсумковий модульний контроль здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу.

Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом на практичному занятті, під час виконання самостійної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- своєчасність виконання практичних завдань;
- повний обсяг їх виконання;

- якість виконання практичних завдань;
- самостійність виконання;
- творчий підхід у виконанні завдань;
- ініціативність у навчальній діяльності. плані дисципліни поряд з аудиторною роботою, здійснюється під час поточного контролю теми на відповідному аудиторному занятті. Оцінювання тем, які виносяться лише на самостійну роботу і не входять до тем аудиторної навчальної практики, контролюється під час семестрового чи підсумкового контролю.

Поточний контроль здійснюється на кожному занятті відповідно до конкретних цілей теми і має на меті перевірку засвоєння студентами навчального матеріалу. Форми оцінювання поточної навчальної діяльності включають контроль теоретичної та практичної підготовки. Оцінювання самостійної роботи здобувачів, яка передбачена в тематичному плані дисципліни поряд з аудиторною роботою, здійснюється під час поточного контролю теми на відповідному аудиторному занятті. Оцінювання тем, які виносяться лише на самостійну роботу і не входять до тем аудиторної навчальної практики, контролюється під час семестрового чи підсумкового контролю.

Оцінка «відмінно» виставляється, якщо здобувач освіти вільно і творчо володіє матеріалом, визначеним навчальною програмою, має діалектичне мислення; аргументовано, науково аналізує основні психологічні вчення; розуміє базові категорії та основні поняття. Вміє використовувати першоджерела для систематичного поповнення знань з дисципліни; вміє застосовувати психологічні знання. Здатен вдаватися до діалогу, відстоювати власну думку. Виконав повний обсяг самостійної роботи та поставлених практичних завдань.

Оцінка «добре» виставляється, якщо здобувач освіти достатньо, добре володіє матеріалом, але має незначні ускладнення при відповіді; допускає незначні помилки і неточності у трактуванні психологічних вчень і понять; аргументація більш емоційна ніж наукова; потребує незначної допомоги викладача при виборі напрямку відповіді. Виконав повний обсяг самостійної роботи.

Оцінка «задовільно» виставляється, якщо здобувач освіти відтворює значну частину навчального матеріалу, висвітлює його основний зміст, користується лише окремими знаннями навчальної дисципліни, порушує логіку відповіді, допускає значні помилки в знаннях; викладач постійно коректує відповідь.

Оцінка «незадовільно» виставляється, якщо здобувач освіти достатньо не володіє навчальним матеріалом, однак фрагментарно, поверхово (без аргументації й обґрунтування) викладає окремі питання навчальної дисципліни, не розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань, не підтримує діалогу. Виконав неповний (або взагалі не виконав) обсяг самостійної роботи.

Рекомендована література

Навчальна

1. Кобернік А.О., Грицук О. І., Еберле Л. В., Радаєва І.М. Історія фармації : курс лекцій з дисципліни «Вступ у фармацію» для студ. ден. та заочн. форм навч. спец. 226 – «Фармація. Промислова фармація. - Одеса : Фенікс 2021.– 120 с.

<https://dspace.onu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/1498b705-2bde-4c5a-9ba8-03bdc0632f9a/content>

2. Драч О. О., Борисенко Н. М. Історія медицини і фармації (від найдавніших часів до середини XVII ст.): навчальний посібник. Черкаси: видавець Чабаненко Ю. А., 2018. – 244 с.

https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/24457/1/Drach_O_Borysenko_N_IMF_2018.pdf

3. Олександр Голяченко, Ярослав Ганігкевич. Історія медицини : посібник - 2-ге вид., допов. Тернопіль : ТДМУ, 2016. - 326 с.

4. Мнушко З. М. З.М. Мнушко, І.О. Шевченко, О.В. Шевченко. Історія медицини та фармації : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закладів - Х. : Вид-во НФаУ: Золоті сторінки, 2009. - 208 с.

Додаткова

1. Історія медицини : посібник - 2-ге вид., допов. / Олександр Голяченко, Ярослав Ганігкевич.- Тернопіль : ТДМУ, 2016. - 326 с.

2. Білоус В.І., Білоус В.В. Історія медицини і лікувального мистецтва. Чернівці, ІВЦ «Місто», 2019. – 284 с.

3. Історія фармації України / Р.В. Богатирьова, Ю.П. Спідженко, В.П. Черних та ін. – Х.: Прапор, Вид-во УкрФА, 1999. – 799 с.
4. Манченко О.В., Головченко О.І., Заїка Л.А. Аспекти становлення фармацевтичної освіти в Україні та її розвиток в руслі нового законодавства. Вісн. нац. університету оборони України, 2014, № 6 (43). – С. 109-116

Електронні ресурси

1. Історія медицини. Лекції/ Ковальчук Л.Й.- Електронний ресурс.- Одеса, 2020 – 80 с.
<https://dspace.onua.edu.ua/server/api/core/bitstreams/b76786de-5837-4c04-896d-4ea7fe615bce/content>
2. Медичні бібліотеки он-лайн. Режим доступу: <http://medlib.bsmu.edu.ua/internet-resursy/biblioteky-on-lajn/>
3. Національна медична бібліотека України. Світові медичні ресурси. Режим доступу: <https://library.gov.ua/svivo-vi-e-resursy/>
4. Національна наукова медична бібліотека України <http://www.library.gov.ua>
5. Етичний кодекс фармацевтичних працівників України. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://www.apteka.ua/article/126803>
6. Інфографічний довідник Фармацевтика України 2021. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://admin.darnytsia.ua/sites/default/files/2024-02/farmaceutika-ukraini-2021-ua.pdf>
7. Фармацевтична бібліотека України <https://www.pharmacencyclopedia.com.ua/article/6318/istoriya-medicini-ta-farmacii>